

Mitä toimittaja odottaa asiantuntijalta?

Ravitsemus ja Media -seminaari 30.10.2009
Tiina Rajamäki /Helsingin Sanomat

Haasteita ravitsemusjutuissa

- kuinka välittää selkeää ja loogista tietoa, kun maailma on täynnä tutkimustuloksia ja "ruokavaliouskontoja"
- esimerkki 27.10. Dagens Medicin:
- **Fett och frukt kopplas till hjärtskydd i ny studie** Feta mjölkprodukter plus mycket frukt och grönt. Det tycks minska risken för hjärtinfarkt, enligt en studie från Växjö.(!?)

Haasteita ravitsemusjutuissa

- tämän sekamelskan takia toimittajalle on kultaakin kalliimpi tutkija, joka pystyy asettamaan kunkin uuden "ilouutisen" kontekstiin
- asioiden tarkistaminen monesta lähteestä: ravitsemustutkijoiden pankki?

Miten juttu syntyy? Ja missä kohtaa tarvitaan tutkijaa?

- ravitsemusjutut erittäin yleisiä etenkin aikakauslehdissä
- mutta miten syntyy sanomalehden uutisjuttu?
- 1. idea toimituksessa – usein jokin tutkimustulos, "miten pätee Suomessa"

Miten juttu syntyy? Ja missä kohtaa tarvitaan tutkijaa?

- uutispäällikkö: ”tee juttu, hommaa grafiikka, hanki esimerkkihenkilö ja kuvat”, aikaa yksi työpäivä
- nyt lehdet miettivät päänsä puhki, kuinka lukijat saadaan aamupalapöydässä pysäytettyä

Vinkkejä tutkijalle

- toimittajan aika saada juttu valmiiksi on valitettavasti usein hyvin rajallinen -> tuloksia on pakko pelkistää (se ei tarkoita virheitä tai väärää informaatiota)
- kannattaa kysyä heti, millaista juttua toimittaja on tekemässä (2 palstan uutinen vai laajempi reportaasi)
- jos mahdollista, tarjoa vielä selventävää aineistoa – usein yhdellä grafiikalla voi kertoa enemmän kuin tuhannella sanalla

Vinkkejä tutkijalle

- jos ala ei ole aivan omaa, ohjaa eteenpäin, puhelimen päässä oleva toimittaja arvostaa suuresti kaikenlaista apua
- pyydä aina juttu luettavaksi, näin sekä haastateltava että toimittaja välttävät virheitä – jotka ovat usein viattomia väärinkäsityksiä

Muutama ravitsemusjutun tyyppi

- **tiukkaa uutisfaktaa:**
Joka neljäs suomalainen mies ei syö lounasta (THL)
- **oma tarina:**
”Merja Tammi laihtui 28 kiloa”
”he aikovat tehdä sen”-juttutyyppi
- **uutinen + esimerkkihenkilö / tilanne:**
Vanhempien valinnat keittiössä paras keino lasten hoikistumiseen (esimerkki seur. sivulla)

Vanhempien valinnat keittiössä paras keino lasten hoikistumiseen

► Joka viides yläkouluilainen on ylipainoinen

Tina Rajamäki
OULUN SANOMAT

► Suomalaisista alkuisissa jo yli puolet on ylipainoista ja se vaikuttaa monella tavalla siihen, millaista myös heidän lapsensa ovat.

"Läski." Kukaan lapsi tai nuori ei halua ottaa haukkuuksi nimen, etenkään vanhemmas halua lapsensa sellaista kuuluvan.

Kuikenkin lapsen ja nuoreen ylipaino ja lihavuus yleistyvät yläkouluikäisissä pojissa 20 prosentinä ja tytöissä 15 prosentinä on ylipainoista. Alakouluikäisissä ylipainoista on vähemmän.

Pojilla ylipainoisuus on otus on lähes sama 12-vuotiaissa 18-vuotiaaseen, mutta tytöillä ylipaino on yleisintä murrosiässä.

Ravitsemuksen asiantuntijat korostavat, että lasa tai vatsahaimonta ei voi pissä västävään osuuteen osuvasti häikäistä ylipainoista, vaan sen takana ovat kodin ruoka- ja liikuntatottumukset.

"Lapsi, joka ei koskaan isteleen eikä osaa liikkua, ei voi vaikuttaa ylipainoonsa", sanoo psykologi ja syömis- ja ruokailu- ja elämäntapaohjaaja Pia Charpentier.

Hän ehdottaa, että lasten ylipaino hoitetaan ilman, että siitä mainitaisiin hänelle iässänsä.

LÄSKIKAPINA

Sarjassa pureudutaan ikäkalihavouden aiheuttamiin terveysriskeihin Suomessa ja maailmalla.

Mistä ylipaino johtuu? Missä suuraukset näkyvät? Onko tälle paheneville ongelmalle tehtävissä jotain?

noo tutkimusjohtaja Hanna Lagström Turun lapsi- ja nuorisotutkimuskeskuksessa.

Hänen mukaansa epästabiili elämäntyyli sekoittaa lasten syömistä ja lisää napostelua. Liikunta jäi vähän.

"Ei sen ratkaisu mennä niin, että kaikki kokoonnuvat aina viidellä yhdessä pöydän ääressä, mutta joku yhteinen ruokahetki olisi hyvä."

Viime vuonna tehdyn kouluterveystieteiden mukaan reilu puolet yläkouluikäisistä ja yhdeksästoikkalaisista ei syönyt yhteistä ateriaa perheen kanssa tai voinut ruokaa ei ollut lainkaan.

Kouluruokaa syö suuri enemmistö koululaisista, ja yli puolet heistä syö koulupöydän aikana myös jokin muuta.

Britanniassa havahduttiin 2000-luvun alussa siihen, että koko kolme lasta väkivoi liikkua.

JUHANI NIIRINEN / SA

Tina Wälä ja Taina Abdelghafur testivät ylipainoisten elämäntapaa.